

Tiedote, 20.6.2019

Kurtturuusu – miten tunnistan ja torjun?

Kurtturuusun Rosa rugosa –laji ja sen valkokukkainen muoto Rosa rugosa f. alba on luokiteltu kansallisesti haitallisiksi vieraslajeiksi. Sen sijaan kurtturuususta jalostetut tarhakurtturuusut, eli Rosa Rugosa –lajikkeet, eivät ole sääntelyn piirissä. Kurtturuusua ja sen valkokukkaista muotoa ei saa päästää ympäristöön eikä tuoda Suomeen EU:n ulkopuolelta eikä myöskään toisesta EU-maasta, saattaa markkinoille, välittää taikka myydä tai muuten luovuttaa. Kurtturuusun kasvatusta on kiellettyä kolmen vuoden siirtymäajan jälkeen 1.6.2022.

Miksi kurtturuusu on haitallinen?

Hiekkarannoille ja rantakedoille levittäytyttyään kurtturuusu pystyy vaakajuurakkonsa avulla kasvamaan läpitunkemattomiksi tiheiköiksi ja syrjäyttämään täysin alkuperäisen merenrantalajiston. Tällä tavoin kasvaessaan se haittaa merkittävästi myös rantojen virkistyskäyttöä. Pahimmillaan kasvustot voivat olla hehtaarien laajuisia.

Sisämaassa kurtturuusu leviää etenkin teiden varsilla. Uusille kasvupaikoille se päätyy usein lintujen mukana. Kurtturuusun kiulukat ja siemenet kelluvat vedessä ja voivat siten ajelehtia veden mukana uusille kasvupaikoille. Muista ruusuista poiketen kurtturuusu on erittäin hyvin sopeutunut vesilevintään.

Miten kurtturuususta pääsee eroon?

Kurtturuusun torjunta vaatii aikaa ja pitkäjännitteisyyttä. Torjunta on helpointa tehdä pensaiden ollessa vielä pieniä. Pienet yksilöt on helppo kiskoa hiekasta käsin. Kookkaampiin yksilöihin tarvitaan tukevien hanskojen lisäksi työkaluja. Ensin pensas leikataan esim. oksasaksilla tai raivaussahalla tyveä myöten alas. Sen jälkeen juurakko pyritään kaivamaan kokonaan ulos maasta. Hiekkamaasta juurakko irtoaa suhteellisen helposti, kun taas kivikossa työskentely on työläämpää.

Laajalle levinneiden ja yhtenäisten kurtturuusukasvustojen hävittäminen kannattaa tehdä koneellisesti traktorin avulla. Koneellinen poistaminen vaatii huolellista jälkihoitoa ja seurantaa, koska juurakon kappaleita jää aina maahan.

Ruusupensas voidaan myös näivettää hengiltä katkomalla sen tuoreet vuosikasvaimet pari kertaa kesässä muutamana perättäisenä vuonna. Lue lisää kurtturuusun näännytysmenetelmästä vieraslajit.fi sivulta. Jos huomaat pihasi tai mökkisi lähellä

kurtturuusukasvustoja, mistä ruusut voivat levitä vesistöjen kautta muualle, pyydä maanomistajalta lupa kasvustojen hävittämiseen.

Nykyisten kasvustojen hävittämiseksi kolmen vuoden siirtymäaika

Kurtturuusu on säädetty kansallisesti haitalliseksi vieraslajiksi, minkä vuoksi kurtturuusun ja sen valkokukkaisen muodon (*Rosa rugosa f. alba*) maahantuonti, myynti ja ostaminen on kiellettyä. Kurtturuusun ja sen valkokukkaisen muodon tilaaminen myös nettikaupoista on kielletty.

Kurtturuusun kasvatusta on kiellettyä kolmen vuoden siirtymäajan jälkeen 1.6.2022. Tämä koskee esimerkiksi siirtolapuutarhoja, maanteiden tiealueita, yksityispihoja ja yleisiä alueita (kuten puistot ja uimarannat) eli tavanomaisia omistajiensa tai haltijoidensa käytössä ja hoidossa olevia alueita. Kurtturuusun esiintyminen tällaisella alueella on perusteltua katsoa lajin kasvattamiseksi riippumatta siitä, onko kyse varsinaisesti lajin aktiivisesta ylläpidosta vai pelkästään sen passiivisesta sietämisestä. Koska kasvattaminen on kiellettyä, tällaisen alueen omistajan tai haltijan on hävitettävä asetuksessa tarkoitettu kurtturuusulaji alueeltaan.

Omassa puutarhassa kannattaa suosia kotimaisia tai heikosti leviäviä kasveja. Korvaa koristekurtturuususi jollakin toisella lajilla tai kerää ruusunmarjat talteen ennen kuin siemenet pääsevät leviämään.

Älä sekoita kurtturuusua orjanruusuun tai tarhakurtturuusuihin

Kurtturuusu on 0,5–1,5 metriä korkeaksi kasvava pensas, joka muodostaa runsaasti juurivesoja. Sen kasvustot levittäytyvät juurivesojen avulla niin laajalle kuin maaperän laatu antaa myöten. Oksat ovat tiheäpiikkisiä. Piikit ovat vaihtelevan kokoisia ja suorina. Ruusun lehdet ovat pinnaltaan uurteisia – lehtien kurttuisuudesta johtuu kasvin nimikin. Kukat ovat kookkaat, vaaleanpunaiset tai joskus valkoiset. Kurtturuusun kiulukat ovat keskeltä litistyneet, nauriinmuotoiset. Yleensä kukassa on viisi terälehteä, kun taas tarhakurtturuusun, jota hävittämisvelvollisuus ei koske, kukassa terälehtiä on enemmän kuin viisi.

Älä sekoita kurtturuusua orjanruusuun! Saariston alkuperäiseen ruusulajistoon kuuluvalla orjanruusulla (*Rosa dumalis*) piikkejä on selvästi vähemmän ja ne ovat muodoltaan käyrät. Orjanruusun kukat ovat väriltään hennon vaaleanpunaiset ja kiulukat muodoltaan pitkänomaiset. Orjanruusu kasvaa jopa 2–4 m korkeina yksittäispensaina eikä muodosta laajoja, matalia kasvustoja kurtturuusun tapaan.

Kuva 1.

Kuva 2.

Kuva 3.

Kuvassa 1 on valkokukkainen kurtturuusu (*Rosa rugosa* f. *alba*) ja kuvassa 2 pinkkikukkainen kurtturuusu (*Rosa rugosa*), joiden kasvattaminen on kielletty. Kuvassa 3 on tarhakurtturuusu -lajike 'Hansa'. Kukinto on niin sanotusti kerrottu, kun taas kurtturuusuissa on tyypillisesti viisi terälehteä (kuvat 2 ja 3). Tämän kuvan 3 lajikkeen kasvattaminen on sallittu. (kuvat Aino-Maija Alanko).

Lisätietoa:

Kurtturuusun lajikortti: <http://vieraslajit.fi/lajit/MX.38815/showwww.mmm.fi>

Maa- ja metsätalousministeriön vieraslaajisivut: <https://mmm.fi/vieraslaajit>

[Näin tunnistat kurtturuusun](#), Yle Uutiset 14.6.2019, teksti Viivi Koivistoinen.

Miten tunnistat kurtturuusun *Rosa rugosa* ja sen valkoisen alba-muodon muista? Katso Leena Luodon laatima [Määrittysapua kurtturuusun tunnistamiseen](#).

Kasvaako pihassasi pahis? Hävitettäväksi tuomittu kurtturuusu sekoittuu helposti muihin ruusuihin – [näin tunnistat haitallisen vieraslaajin](#), Meilläkotona.fi-sivusto, teksti Outi Tynys.

Tämä tiedote on osa vieraslaajiasioiden neuvottelukunnan viestintäjaoston toimintaa.

Vieraslaajiasioiden neuvottelukunta toimii kansallisena asiantuntijaelimenä vieraslajeja koskevissa asioissa. Neuvottelukunta on laajapohjainen ja eri sektorit yhteen kokoava asiantuntijaelin, joka seuraa ja edistää vieraslajeja koskevan lainsäädännön toimeenpanoa, käy keskustelua, välittää tietoa ja viestii kansallisista, EU-tason ja kansainvälistä vieraslaajikysymyksistä, tukee vieraslaajinlaajusten valmistelua EU-tason yhteistyössä sekä koordinoi toimenpiteiden kehittämistä vieraslaajien torjumiseksi. EU-tason ja kansallisen vieraslaajilainsäädännön tultua voimaan painopiste vieraslaajiasioiden neuvottelukunnan jäsenet edustavat vieraslaajien tutkimukseen, seurantaan ja leviämisen estämiseen liittyviä tahoja, kuten viranomaisia, tutkimuslaitoksia, alueellisia toimijoita ja järjestöjä.

Lisätietoja: <https://mmm.fi/vieraslaajiasioiden-neuvottelukunta>